

УДК 005.51:67/68
JEL Classification R410

Гринько Т.В.
д.е.н., професор

кафедра економіки та управління підприємством
Факультет економіки
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара
Дніпро, Україна
E-mail: greisy25@gmail.com

Тараненко А.В.
студент магістеріуму

Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара
Дніпро, Україна
E-mail: taranenko_dexter@mail.ru

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті розглядаються особливості формування логістичної системи для легкої промисловості. Було визначено необхідність використання логістичних систем. Виділені основні елементи логістики (запаси, транспорт, складське господарство, інформація і виробництво), які виступають фундаментальною основою під час виявлення принципів формування логістичної системи. Розглянуто логістичну систему на прикладі швейних підприємств. Виділені завдання, які необхідно вирішити для досягнення оптимальної роботи підприємства і для зменшення накладних витрат пов'язаних зі зберіганням продукції. За допомогою алгоритму, який включає в себе шість етапів було наочно продемонстровано актуальність використання АБС-аналізу для підвищення ефективності управління запасами. Зроблено висновок, щодо необхідності використання служби логістики на підприємствах легкої промисловості та щодо застосування АБС-аналізу для визначення більш точних результатів діяльності підприємств.

Ключові слова: логістика, підприємства легкої промисловості, АБС-аналіз, автоматизація, оптимізація.

Вступ. За сучасних умов безперервне функціонування кожного підприємства незалежно від форми власності, його підпорядкованості, способу утворення, приналежності капіталу, галузевої приналежності, форми господарювання необхідно досліджувати з точки зору формування ефективних стратегічних взаємозв'язків постачальників сировини та напівфабрикатів та споживачами продукції, це можливо тільки за умов організації дієвої логістичної системи у межах підприємства та забезпечить стійку конкурентну позицію на ринку будь-якому економічному суб'єкту [1].

Актуальність дослідження механізмів та принципів організації ефективного функціонування логістичних систем підприємства обумовлена можливістю підвищення ефективності функціонування матеріалопровідних систем. В умовах переходу до ринкових відносин єдині системи нормативів матеріально-технічної бази втрачають своє колишнє значення: кожен суб'єкт господарювання самостійно оцінює конкретну ситуацію і приймає рішення. Як свідчить світовий досвід, лідерство в конкурентній боротьбі здобуває сьогодні той, хто компетентний в галузі логістики, володіє її методами. Це пов'язано з тим, що логістика - узгодженість дій при управлінні матеріальними потоками, їх раціональність, точний розрахунок, здатність відкинути з системи все зайве [2].

Аналіз останніх джерел і публікацій. В сучасній науці дослідженням проблем організації логістичної системи займаються багато вчених, які створили її фундаментальні основи: розробили основи понятійного апарату, виявили розвиток логістичної діяльності за основними її видами, етапи організації та особливості функціонування логістичних систем, серед яких важливе місце посіла як розподільна, так і регіональна логістика. Ці результати отримані при дослідженнях, виконаних Н.В. Афанасьєвої, Є.П. Белотелова, Г.А. Васильєвим, А.М. Гаджинським, П.П. Гончаровим, М.П. Гордоном, В.Н. Дегтяренко, М.Ш. Доветовим, М.Є. Залмановою, К.В. Інютіним, Д.Д. Костоглодовою, Л.Б. Міротіним, Н.А. Нагапетьянцем, Ю.М. Нерушем, Д.Т. Новіковим, О.А. Новіковим, Б.К. Плоткіним, В.М. Пурліком, М.Є. Рейфе, А.Н. Родніковим, В.Г. Санковою, А.І. Семененко, В.І. Сергєєвим, А.А. Смаховим, Л.А. Сосуною, О.Г. Туровцем, С.А.Уваровим, Н.Д. Фа-соляком, В.В. Щербаківим та ін.

Мета статті – визначити основні принципи та механізми ефективної організації логістичної системи на підприємствах легкої промисловості.

Результати. Метою логістичних систем на підприємстві є забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності в умовах постійно мінливого середовища шляхом оптимізації потоків та процесів, що відбуваються при виробництві та реалізації продукції.

При здійсненні планування діяльності підприємства логістика використовується для визначення оптимального розміщення підприємства, планування складської мережі, складської обробки вантажів, вибору обладнання, транспортної моделі, оперативного планування, яке включає в себе складання прогнозу попиту на ринку, його корекція відповідно з вступниками замовленнями, розробка графіків перевезень і системи управління запасами готової продукції.

Основні елементи логістики:

1. Запаси (логістика запасів). Виконують буферну роль між транспортом, виробництвом і реалізацією. Запаси дозволяють економічно і ефективно функціонувати всій системі.

2. Транспорт (транспортна логістика). Включає в себе не тільки перевезення вантажу від постачальника до споживача, із підприємства на склад, зі складу на склад, але також доставку зі складу споживачеві.

3. Складське господарство (складська логістика). Включає в себе розміщення в складських приміщеннях для зберігання матеріалів, управління складською переробкою, упаковку та ін.

4. Інформація (інформаційна логістика). Будь-яка логістична система управляється за допомогою інформаційної та контролюючої підсистем.

5. Виробництво (виробнича логістика). Процес виробництва взаємодіє з системою логістики за двома напрямками. виробництво повинне регулярно поповнювати запаси готової продукції у системі розподілу і, що особливо важливо, задовольняти спонтанні потреби, незалежно від того, чи є продукція стандартної, модифікованої чи спеціальною [3].

Формування логістичної системи являє собою комплексний складний процес, в ході якого необхідно вирішити безліч завдань актуальних для підприємства. Для ефективного їх вирішення необхідно дотримуватися виведених теорією і практикою принципів. На нашу думку, найбільш важливими є такі принципи організації логістичної системи:

1. Систематична орієнтація на задоволення потреб кінцевих споживачів.
2. Орієнтація одночасно на функціональне та інформаційне забезпечення

логістичних процесів на підприємстві.

3. Спрямування на налагодження системи запобігання збоїв, невідповідностей, недоліків.

4. Спрямування на безперервне вдосконалення процесів, процедур і документообігу щодо організації і функціонування логістичної системи.

5. Забезпечення безпосередньої часті персоналу організації в забезпеченні необхідного рівня логістичного обслуговування кінцевих споживачів.

6. Забезпечення ефективного розподілу обов'язків працівників підприємства щодо забезпечення логістичної системи підприємства.

7. Якісне виконання замовлень на основі розроблених і впроваджених на підприємстві стандартів обслуговування споживачів.

8. Безперервне підтримання високого рівня обслуговування споживачів.

9. Забезпечення безперервного аналізу та адаптації до впливу факторів зовнішнього середовища.

10. Формування відповідної системи мотивації персоналу, що забезпечує ефективність організації та функціонування логістичної системи на підприємстві.

11. Забезпечення всебічної узгодженості всіх процесів логістичної системи підприємства.

12. Забезпечення ефективної взаємодії всіх функціональних елементів логістичної системи підприємства, що сприятиме досягненню стратегічної цілі підприємства.

13. Забезпечення адаптивності логістичної системи на підприємстві, що базується на можливості швидко реагувати на зміни як зовнішнього так і внутрішнього середовища.

14. Забезпечення автоматизації та стійкості логістичної системи.

При цьому, необхідно зазначити, що логістична система будь-якого підприємства має власні особливості. Для будь-якого промислового підприємства обов'язково наявність основних виробничих процесів, що визначають його приналежність до тієї чи іншої галузі промисловості [3].

Залежно від виду бізнесу, масштабу та інших факторів логістичні системи того чи іншого підприємства можуть відрізнятися один від одного. Отже, одним із завдань є уточнення моделей логістичних систем, критеріїв розробки та оцінки логістичних систем підприємств різних галузей. Оскільки в логістичних системах підприємств можна виділити підсистеми закупівель, зберігання і розподілу, наступним завданням є уточнення (розробка на більш низькому рівні) моделей і критеріїв для цих підсистем.

Об'єктом автоматизації є реальний виробничий процес швейного підприємства малої потужності з закінченням циклом виробництва. Для будь-якого промислового підприємства обов'язково наявність основних виробничих процесів, що визначають його приналежність до тієї чи іншої галузі промисловості [4].

Логістична система швейного підприємства включає управління матеріальними та інформаційними потоками на шляху від конструкторсько-технологічної підготовки виробництва до складу готової продукції.

Вхідним процесом є замовлення на виготовлення швейного виробу, вихідним процесом – готовий якісний швейний виріб.

В якості управління логістичною системою швейного виробництва виступають ГОСт і ОСт галузі. Механізм виконання включає діяльність нормувальника, конструктора-модельєра, закрійника, технолога, комірника.

Для досягнення оптимальної роботи підприємства, а так само для зменшення накладних витрат пов'язаних із зберіганням продукції необхідно вирішити наступні завдання:

- мінімізація вартості зберігання одиниці запасу виробничо-економічної системи;
- забезпечення дієвої системи контролю нормованих параметрів та безперервний інформаційний моніторинг;
- забезпечення виконання параметрів замовлень та ефективну систему управлінського обліку, що дозволить здійснювати контроль на всіх логістичних операціях;
- оптимізація обсягів замовлення та запасів підприємства [5].

Досить важливим етапом функціонування підприємства є визначення кількості потенційних споживачів, а так само прогнозування попиту. До сьогоднішнього моменту часу робота у даному напрямку велася досить слабо, прогнозування велася виходячи з історичної інформації, тобто замовлення здійснювались хаотично і не системно.

Слід зазначити, що сьогодні в логістиці та управлінні запасами більшість підприємств використовує ABC-аналіз, тому що його головними перевагами є простота та рhexucnп використання за допомогою саме цього методу можливо об'єкти, що вимагають першочергової уваги. При впровадженні на підприємстві ABC-аналізу необхідно дотримуватися наступного алгоритму. ABC-аналіз являє собою наступну послідовність дій:

- 1) Визначення мети аналізу,
- 2) Визначення об'єктів аналізу,
- 3) Визначення факторів для диференціації об'єктів аналізу,
- 4) Формування інформаційного масиву для аналізу,
- 5) Оцінка об'єктів аналізу по виділених факторам,
- 6) Ранжування показників,
- 7) Поділ об'єктів на групи,
- 8) Інтерпретація результатів аналізу (в рамках даної статті розглядатиметься) [6].

Першим, ключовим етапом, ABC аналізу є визначення мети аналізу.

Другим етапом ABC-аналізу є визначення об'єктів аналізу.

На третьому етапі ABC-аналізу необхідно визначити фактори, на основі яких буде відбуватися диференціація об'єктів аналізу. Даний етап нерозривно пов'язаний з другим: фактори визначаються вибраними для аналізу об'єктами.

Четвертим етапом є формування інформаційного масиву для аналізу.

На п'ятому та шостому етапах проводиться оцінка внеску кожного об'єкта в загальний результат, ранжування об'єктів у порядку убавання виділеного фактору, а також розрахунок наростаючого підсумку частки об'єктів у загальній кількості у відсотках і внеску цих об'єктів в загальний результат у відсотках.

Використання ABC-методу дозволить підприємству визначити накладні витрати, простеживши їх по операційним центрам і перенісши їх поелементно на продукцію, що дає можливість визначити собівартість одиниці продукції найбільш точно [6].

Висновки. Отже, за сучасних умов логістична система підприємства ґрунтується на системному та витратному підходах. Логістика використовується як інструмент, що забезпечує стійкі стратегічні переваги та конкурентоспроможність. При цьому підприємство повинно самостійно визначити, який тип стратегії ланцюжка поставок допоможе досягти найбільшого конкурентної переваги. До основних функцій логістичної системи відносяться: планування, координація, обслуговування та контроль. В свою чергу, логістика є однією з основних функцій підприємства. Вона вимагає професійного управління ланцюжком поставок, замовлення продукту, переміщенням та відправкою його. Це можливо лише за умов ефективної організації процесів координації з маркетингу, продажів, проектування, виробництва, фінансів та інформаційних

технологій.

Список використаних джерел

1. Бутов, А. Формування ефективної системи управління логістикою на підприємствах [Текст] / А. Бутов // Галицький економічний вісник. – 2012. – №3(36). – С. 161-166.
2. Корсаков, А.А. Основи логістики [Текст] / А.А. Корсаков. – М.:Московський державний університет економіки, статистики та інформатики, 2009. – 69 с.
3. Корінь, М. В. Логістика та її роль в забезпеченні ефективної діяльності підприємств [Текст] / М. В. Корінь // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 35. – С. 148-152.
4. Малицкая, С. И. Эффективная система управления логистикой [Текст] / С. И. Малицкая // Экономика и управление : новые вызовы и перспективы. – 2010. – № 1. – С. 291-292.
5. Плетнев, С. В. Возможности комбинации отдельных логистических стратегий для обеспечения высокой конкурентоспособности цепи поставок [Текст] / С. В. Плетнев, О. С. Крайнова // Международный журнал экспериментального образования. – 2011. – № 8. – С. 265–266.
6. Хвищун, Н. В. Логістичні складові підвищення конкурентоспроможності підприємства [Текст] / Н. В. Хвищун // Логістика : теорія та практика. – 2011. – №1. – С. 126-134.

References

1. Butov, A. (2012). Formuvannya efektyvnoi systemy upravlinnia lohistykoiu na pidpriemstvakh [Formation of an effective system of logistics management in enterprises]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, 36, 161-165 [in Ukrainian].
2. Korsakov, A. (2009). Osnovi lohistyky [Fundamentals of logistics]. Moscow State University of Economics, Statistics and Informatics [in Russian].
3. Korin, M.V. (2011). Lohistyka ta yii rol v zabezpechenni efektyvnoi diialnosti pidpriemstv [Logistics and its role in ensuring the efficient operation of enterprises]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Bulletin of the economy and transport industry*, 35, 148-152, [in Ukrainian].
4. Malitskaya, S. I. (2010). Effektivnaya sistema upravleniya logistikoy [An effective system of logistics management]. *Ekonomika i upravleniye: novyye vyzovy i perspektivy – Economy and Management: New talks and prospects*, 1, 291-292 [in Russian].
5. Pletnev, S. V. (2011). Vozmozhnosti kombinatsii otdelnykh logisticheskikh strategiy dlya obespecheniya vysokoy konkurentosposobnosti tsepi postavok [Possible combinations of the individual logistics strategy to ensure high competitiveness of the supply chain]. *Mezhdunarodnyy zhurnal eksperimentalnogo obrazovaniya – International magazine experimental education*, 8, 265-266 [in Russian].
6. Khvyshchun, N. V. (2011). Lohistychni skladovi pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Logistic components enhance the competitiveness of enterprises]. *Lohistyka: teoriia ta praktyka – Logistics: Theory and Practice*, 1, 126-134 [in Ukrainian].

Дата надходження статті до редакції : 17.12.2015.

Рецензування : 30.12.2015. Прийняття в друк : 25.02.2016

Received: 17.12.2015 1st Revision: 30.12.2015 Accepted: 25.02.2016

Tetyana Grinko
Dr.Sc. (Econ.), Professor

Department of Economic and Management
Faculty of Economics
Oles Honchar Dnipropetrovsk National University
Dnipro, Ukraine
E-mail : greisy25@gmail.com

Andriy Taranenko
Master, student

Oles Honchar Dnipropetrovsk National University
Dnipro, Ukraine
E-mail : taranenko_dexter@mail.ru

ORGANIZATION OF LOGISTICS SYSTEM AT LIGHT INDUSTRY ENTERPRISES

The article deals with the features of formation of the logistics system for light manufacturing. It was concluded that rational traffic control of large body of material resources is impossible without computerization process, introduction of computers at all stages of logistics.

Methodological solving problems of material and associated streams using computer technology are reflected in the operating systems developed by foreign experts, which can be used in the formation of the logistic system of domestic light industry.

Today it is very popular in logistics, especially in inventory management to use ABC-analysis. It is simple and at the same time a powerful analysis tool that allows to detect objects that require priority attention, which is especially important in short supply management resources. In implementing the company ABC analysis must adhere to a specific algorithm.

Creating and effective functioning of logistics services will associate into a single system the problem of logistic management of internal business processes with business process partners and customers.

Keywords: *logistic, ABC-analysis, light industry, elements of the logistics, solving problems.*

Татьяна Гринько
д.э.н., профессор

*кафедра экономики и управления предприятием
Экономический факультет
Днепропетровский национальный университет
имени Олеса Гончара
Днепро, Украина
E-mail: greisy25@gmail.com*

Андрей Тараненко
магистр, студент

*Днепропетровский национальный университет
имени Олеса Гончара
Днепро, Украина
E-mail: taranenko_dexter@mail.ru*

ОРГАНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ЛОГИСТИКИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В статье рассматриваются особенности формирования логистической системы для легкой промышленности. Была определена необходимость использования логистических систем. Выделены основные элементы логистики (запасы, транспорт, складское хозяйство, информация и производство), которые выступают фундаментальной основой при выявлении принципов формирования логистической системы. Рассмотрены логистическую систему на примере швейных предприятий. Выделенные задачи, которые необходимо решить для достижения оптимальной работы предприятия и для уменьшения накладных расходов, связанных с хранением продукции. С помощью алгоритма, который включает в себя шесть этапов было наглядно продемонстрировано актуальность использования АВС-анализа для повышения эффективности управления запасами. Сделан вывод, о необходимости использования службы логистики на предприятиях легкой промышленности и по применению АВС-анализа для определения более точных результатов деятельности предприятий.

Ключевые слова: *логистика, предприятия легкой промышленности, АВС-анализ, автоматизация, оптимизация.*